

ОСНОВИ СИСТЕМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ.

1. Основи система Европске уније.

Велики број европских држава (њих 28) успоставиле су заједницу држава и народа под називом Европска унија. Ова унија се заснива на међународним уговорима које су међусобно закључиле државе чланице, на Уговору о Европској унији и Уговору о функционисању Европске уније, који имају исту правну снагу.

У основи процеса европских интеграција и успостављања ЕУ у данашњем облику леже економске интеграције кроз успостављање унутрашњег тржишта и обезбеђивање трајног развоја који је заснован на уравнотеженом економском расту, стабилним ценама и високо конкурентној тржишној привреди, која доприноси пуној запослености и друштвеном развоју. Да би се наведени циљеви постигли у оквиру ЕУ је успостављена економска, царинска и монетарна унија. Други мотив успостављања економске заједнице, историјски гледано, било је избегавања даљих сукоба између европских нација након Другог светског рата, засновано на уверењу да ће државе Европе развојем трговине и економске међузависности избегавати међусобне конфликте. Резултат ових иницијалних уверења била је Европска економска заједница, створена 1958. године, између шест држава: Белгије, Немачке, Француске, Италије, Луксембурга и Холандије. До данас, још 22 државе су се придружиле великом јединственом тржишту (које се назива и „унутрашње тржиште”). Оно што је започело као економска интеграција, временом је прерасло у јединствену форму удруживања држава које су у целини или делимично пренеле на ЕУ низ области јавних политика, од заштите животне средине до спољних односа, безбедности и миграција. Ову еволуцију означила је и промена имена 1993. године, из Европске заједнице у Европску унију.

Европска унија је утемељена на вредностима поштовања људског достојанства, слободе, демократије, једнакости, владавине права и поштовања људских права, укључујући ту и права припадника мањина. Она својим грађанима обезбеђује подручје слободе, безбедности, и правде. У својим односима са државама које нису чланице ЕУ, поред осталог, ЕУ се залаже за поштовање међународног права у складу са принципима Повеље Уједињених нација и слободну трговину. Европску унију треба разликовати од Савета Европе (енгл. Council of Europe – CoE), који је међународна регионална организација европских држава, са седиштем у Стразбуру (Француска), основана с циљем остварења и заштите основних демократских права и слобода на европском континенту (Савет Европе данас има 47 држава чланица, међу којима су све европске државе осим Белорусије). Такође, због одређених сличности у називу треба разликовати и институције/органе Савета Европе (Парламентарна скупштина, Комитет министара, Европски суд за људска права и друго) од институција/органа ЕУ.

2. Специфичности ЕУ као међународне организације.

Према уговору о ЕУ, државе чланице су на ЕУ пренеле одређене надлежности ради остваривања заједничких циљева. Европска унија има својство правног лица, што значи да може закључивати споразуме са једном или више трећих држава или међународних организација. Такође, ЕУ у свакој држави чланици има најширу правну способност која се признаје правним лицима у складу са националним правним прописима.

Слично Савету Европе, и Европска унија је регионална организација европских држава, што значи да је то међународна организација. Међутим, то је ипак посебна творевина која, поред уобичајених конститутивних елемената који чине међународну организацију, садржи и друге – додатне елементе који је битно разликују од других међународних организација.

Наиме, Европска унија садржи и неке елементе државне организације, будући да има широк круг законодавних, извршних и судских овлашћења и да њена надлежност обухвата